

Trubaduren

Trubaduren

ett drama från korstågstiden

av Christian Lanciai (1997)

Personerna

(i den ordning de uppträder):

Blondel, trubadur
en buse
en dam
en gäst
en herre
en försynt man
Konung Rikard Lejonhjärta
Baudoin
Maynard av Goritz
William
en officer
Ärkehertig Leopold av Österrike
Grevinnan Valeria
Konrad av Monferrato
Guy de Lusignan
Sir Kenneth Huntingdon
El Hakim, arabisk läkare
Theoderik av Engaddi, eremit
Konung Filip August av Frankrike
Stormästaren av Tempelorden
Lady Edith Plantagenet

andra korsriddare, tjänare och uppvaktning

Handlingen äger rum i Europa och det Heliga Landet under 1190-talet.

Copyright © Christian Lanciai 1997

Trubaduren

Akt I scen 1. Mörker. Blondel uppträder.

Blondel Jag vandrar ensam som ett moln i natten, drivet framåt av en osedd vind mot dunkla öden, utan mening, utan riktning, utan möjlighet att säga något emot vinden. Allt är mörkt, och jag är blind, och endast fasor omger mig i denna värld av främlingars och farors hemiska hot; ty jag har tappat bort min konung. Övergiven är jag helt allena i en värld av bara mörker, ty det enda ljus i världen som jag hade var min konung.

(Något ljus visar en mörk gata. Blondel stöter ihop med en buse.)

Busen Se dig för, din åsna!

Blondel Jag är ingen åsna.

Busen Nej, det ser jag väl, din blinda igelkott!

Blondel Jag är ej heller någon igelkott.

Busen Vad är du då? En mullvad famlar fram sig bättre än en sengångare som du!

Blondel Vad är en sengångare för ett djur?

Busen En dåre som är ute sent, förstås!

Blondel Du driver med mig bara.

Busen Tål du inte skoj? Du är för nykter! Låt mig bjuda på ett glas!

Blondel Ni vill mig inget illa då?

Busen Vad tror du jag är för en knöl? Jag kommer bara just från krogen men går gärna dit igen! Kom med!

(Skuffar honom in i krogen. Denna öppnar sig och visar många glada gäster i primitiv medeltid.)

Se här vad jag har hittat! En som kommit fel!

en dam Sådana har vi tusentals! Varenda själ går fel i denna värld!

Busen Men denna är en fin mans tjänare! Han är ju nästan som en riktig page!

Blondel Var är jag någonstans?

en gäst I Wien, naturligtvis! Här är du hemma!

Blondel (avsides) Ja, här är jag hemma och i gott förvar, ty här kan ingen misstänka min hemlighet.

en herre Var har du hittat ett sånt litet kryp, din buse?

Busen Han gick bara lös och velade på gatan, så jag tyckte att jag kunde bjuda honom på ett glas och hjälpa den bortkomne spolingen till rätta.

herren Han är ej från detta land.

Busen För böveln, det ser vem som helst! Vad får det lov att vara, vilsna parvel?

Blondel Vad som helst.

herren Vem är du?

Blondel Jag tror jag har tappat minnet.

damen Jag vet vem han är. Det ser ju vem som helst att han är någons avdankade tjänare.

herren Ja, herrelös tycks han väl vara, men vem var hans herre?

damen Det ser vem som helst. Så bleka veklingar går irrande omkring i hela Europa för att söka sina herrar, som har stupat mot de vilda saracenerna i österlandets öknar.

herren (till Blondel) Är du en korsfararson?

Blondel Nej.

en gäst Jag tror han är trubadur.

Busen Och varför tror du det?
gästen Det ser han ut som.
herren (i djupaste förtroende) Är du trubadur?
Blondel (svarar inte men rodnar)
damen Han rodnar!
gästen (triumferande) Han är trubadur!
flera (ropet går vidare) Vi har en trubadur ibland oss!
damen Sjung för oss, herr trubadur!
gästen Wien behöver alla sånger.
(Alla har förväntningar på Blondel. Denne klarar strupen.)
Blondel Jag är ledsen, ädla herrskap, men jag kan ej längre sjunga, ty vi har förlorat kriget, fallet är Jerusalem, och sorgerna i öknen har förtorkat bort min sångröst.
gästen Han är trubadur!
damen Sjung ändå för oss, lille trubadur!
herren Om du har tappat lusten till att sjunga kan du dock ändå berätta något.
damen Ja, berätta något!
Blondel (uppgiven) Vad ska jag berätta?
gästen Dra en skröna om den sköna Berengaria.
Blondel Känner ni då Berengaria?
herren Hela världen känner Berengaria av Navarra.
Blondel (inspireras) Cyperns drottning, vackrare än Venus, sprungen fram av vitare och heligare skum än Afrodite....
gästen Han tar sig.
herren Säg mig, varför gifte sig Rikard Lejonhjärta egentligen med Berengaria?
Blondel (ler) Hans mamma befallde honom.
herren Jag tänkte väl det.
damen Han är en äkta trubadur! Berätta mera!
Blondel Om Berengarias skönhet?
gästen Om vad som helst!
Blondel Det var den ampra drottning Eleanor som kommenderade kung Rikard att förse hans land med arvingar, men Rikard drog då hellre ut i korståg. Lät sig drottning Eleanor slås ned av det? Ack nej! Hon hotade då Rikard med att ge hans tron åt Johan utan land, om Rikard inte genast gifte sig. När Rikard hörde detta var han redan på Sicilien och greps av helig vrede, så han intog kungariket Cypern åt sig. Där befann sig då Navarras flotta, och på kungens skepp befann sig kungens sköna dotter Berengaria. Bara för att blidka modern gifte sig då Rikard Lejonhjärta där på stunden med den sköna Berengaria.
gästen (förtjust) Han kan till och med berätta fräckisar från hoven!
en försynt man Du berättar som om du själv sett kung Rikard och hans drottning.
Blondel (förskräckt) Nej då, inte alls.
den försynte Var inte rädd. Berätta. Var hon vacker?
Blondel (till mannen) Inte särskilt. Hon är liten och en aning enkel. Men hon har ett ärligt hjärta och är troskyldig och rättfram.
den försynte Då har du varit med.
damen Berätta mera! Var är Berengaria nu?
Blondel (öppet till alla) Hon skickades av konung Rikard hem till England.
damen Var han inte nöjd med henne?

Blondel Nej, det var inte det. Han tyckte att de hemska krigen inte var ett lämpligt ställe för en vacker kvinna.

Busen Jag tror han gav henne respass, för han hade säkert bättre kvinnor där.

gästen Och varför tror du det?

Busen Det vet ju alla, att i österland har alla sina harem.

herren Bara Saladin, sultanen, och emirerna.

Busen Vad pratar du för smörja? Alla lösa kvinnor i Europa har ju skickats till Levanten.

herren Ja, som tvätterskor!

Busen Som tvätterskor? Det tror du?

herren Ja, det påstår ju den själve påven.

Busen Den själve påven kan ta sig där bak med sina tvätterskor!

gästen Jag ber er, börja inte slåss nu!

Busen Vem vill slåss om några tvätterskor!

damen Det vet jag, att de tvätterskorna åkte dit helt självmant med förtjusning! För korsfararhären var ju bara hela Europas vildaste och galnaste ligister!

herren Och vad har vår trubadur att säga därom?

Blondel (en aning besvärat) Sant det är att erotiken där i Österland är svår. Muhammed själv, profeten av islam, var inte nöjd med fyra hustrur utan tog sig minst fem tjänarinnor extra.

Busen Vad var det jag sade? Österlandet kan då göra vem som helst viril!

Blondel Men där finns även hemska sjukdomar.

gästen Som resultat av kärleken?

Blondel Nej, av klimatet.

damen Han har varit med! Det märks ju tydligt!

den försynte Var är kung Rikard nu?

Blondel (skrämd) Det får jag inte säga.

den försynte Du behöver inte vara rädd. Bry dig ej om de glada gästerna. De är troskyldiga, och här finns inga spioner. Jag vet vem du är. Du är kung Rikards egen trubadur.

Blondel Hur vet du det?

den försynte Jag har själv hört dig sjunga utanför Jerusalem.

Blondel Vi fick ej någonsin Jerusalem.

den försynte Jag vet. Det var på det som hela företaget stupade. Men kom med mig åt sidan. Säg mig hur du kom att skiljas från din konung.

Blondel Detta är konfidentiellt.

den försynte Jag vet. Var är kung Rikard nu?

Blondel Han är i fångenskap hos hertig Leopold.

den försynte Då har de lyckats fånga honom. Så han tog sig in i Österrike?

Blondel Det fanns ingen annan väg. Problemen började i Acre. Vi kom ej längre än till Zara. Därifrån var enda vägen genom landet.

den försynte Och ni färdades inkognito naturligtvis?

Blondel Min konung trodde att han skulle klara det.

den försynte Berätta hur de snärjde honom.

Blondel Problemen började i Goritz.

Scen 2. Vårdshuset i Goritz.

Rikard (kommer in klädd som munk, långhårig och härjad)

Vad tror du då den juden sade? Jo, han påstod att jag hade stulit den! Jag grep den kraken då i kragen och svor till: "Anklagar du mig för att vara tjuv, din eländige gnidare?" Han gnäller då förskräckt: "Ursäkta mig, men en så rar rubin är sällsam i en fattig munks ödmjuka händer, särskilt om han önskar sälja den." Jag släppte kräket då och spottade åt honom och gav fan i honom.

Baudoin Var det klokt att väcka uppmärksamhet och så öppet demonstrera?

Rikard Baldwin, du om någon vet väl att jag aldrig kan behärska mig och inte ens i prästkläder. Men var är min trubadur? Jag saknar Blondel av Néel.

Baudoin Han borde vara här. (*Blondel kommer in.*)

Rikard Där är du ju som på beställning! Jag behöver muntras upp! Vad har du för en sång idag?

Blondel Min konung, mina sånger blev för melankoliska av öknens ödslighet och död. Ni vet att jag har icke sjungit, sedan slaget stod om Herrens stad Jerusalem, och vi förlorade.

Rikard Ditt underbara vemod blidkar då åtminstone min vrede alltid. Du är bra för mig, min trubadur! Du får ej skiljas från mig någonsin. Du är allt jag har kvar av öknen och det heliga korsfararlandets vilda skönhet. Allt förlorade jag där och mest av allt min ungdom, men dig har jag kvar.

Blondel Det är en glädje att få känna att jag är till någon nytta här i världen fastän strängarna på min fiol är brustna.

Rikard Det är hela världen, Blondel, ty den har förlorat sitt Jerusalem för alltid.

Baudoin Tror du ej att någon annan senare kan återfå Jerusalem?

Rikard Min vän, vi kom med våld till landet som var heligt, och vi fyllde hela landet med vårt våld. Det var vårt misstag. Nu har hela Asien lärt sig våldet och kan slå tillbaka. Vi kan aldrig mera få Jerusalem med våld. Och vem ska då ta staden utan strid?

Baudoin Det lär väl vara i det närmaste omöjligt.

Rikard Du har rätt, min gode Baldwin.

(Maynard av Goritz bryter in med några knektar.)

Maynard (till värden) Finns den munken här, som prånglar ut rubiner?

(Värden indikerar tyst Rikard. Maynard vänder sig till denne.)

Maynard Min gode man, jag önskar tala med er.

Rikard Till er tjänst, om jag kan vara av betydelse.

Maynard Vem är ni?

Rikard Villiers, normandisk köpman på väg hem från Acre.

Maynard Ja, det tror jag nog. Ni har försökt bli av med en rubin.

Rikard Vi behövde litet pengar.

Maynard Får jag se rubinen?

Rikard Vill ni köpa den?

Maynard Jag kanske har en kund åt er.

Rikard (visar rubinen) En ögonsten från lyckliga Arabien.

Maynard (synar stenen) Det menar du? (*ger tecken åt sina män. De går.*) Jag råkar känna juden du försökte sälja stenen till. Han råkar vara en expert. Han märkte genast stenens egenhet och rapporterade till mig. Det här är ingen vanlig sten, min gode Villiers.

Rikard Då kan jag kanske få ett bra pris för den.

Maynard Säg mig blott hur du kom över den.

Rikard Jag köpte den på Cypern.

Maynard Jaså, och av vem?

Rikard På marknaden.

Maynard Du ljuger dåligt för att vara köpman. Bättre kan du.

Rikard Vill du då anklaga mig som juden gjorde?

Maynard Jag anklagar dig blott för att spela dåligt din teater. Du slog juden nästan gul och blå för att han inte ville köpa stenen. Är det rätt fason för en from munk? Och är det rätt sätt för en handelsman att lyckas i affärer?

Rikard Vart vill ni komma?

Maynard Jag ska säga dig vad denna sten berättar. Jag är väl bekant med alla kronjuveler i Europa. Englands konung Henrik gav sin drottning Eleanor sju gyllne ringar med rubiner, en för varje veckodag, och varje ring var ingraverad med ett H för Henrik och ett E för Eleanor, de två bokstäverna inflätade romantiskt i varandra. Den rubinring som du har är en av dessa sju. Naturligtvis gör det mig nyfiken på hur du fick den.

Rikard Jag fick den som gåva.

Maynard Av vem? Av konung Rikard Lejonhjärta?

Rikard Nej.

Maynard Jag kan ej tro att någon i kung Henriks engelska familj frivilligt skulle skiljas från en sådan ring. Och därför tror jag du har stulit den.

Rikard Jag har ej stulit den.

Maynard Bevisa det! (*Rikard behärskar sig med svårighet.*) Min vän, om denna ring ej är hos kungen skulle han nog sakna den. Jag kanske får en hittelön. Ty den är hans, det råder inget tvivel om den saken. Han ger mig säkert hittelönen fastän jag är släkt med Konrad av Monferrato, som han ju mördade och vilket dåd ju ödelade korståget, dess enighet och optimism. Du kanske rentav stal den just från Konrads mördare?

Rikard Om ni vill köpa ringen, erbjud mig ett pris. På något annat sätt har ni ej rätt att få den.

Maynard Hur kan jag väl köpa ringen av er när den inte tillhör någon av oss? Det är min självklara plikt att skicka den till England.

Rikard Kungen är ej där.

Maynard Hur vet ni det? Ni vet då var han är? Det ryktas om att han nu reser genom Österrike inkognito. Hertig Leopold, min girige kusin, har bett mig vaka över vägarna, om konung Rikard Lejonhjärta skulle av en händelse försöka ta sig genom landet utan att begagna sig av vår pliktskyldigaste gästfrihet.

Rikard (reser sig rasande och försöker gripa efter sitt svärd under kåpan)

Maynard (tar ett steg tillbaka) Ni har ingen chans. Ett antal knektar väntar utanför, och de är tungt beväpnade.

Rikard Vad vill ni?

Maynard Konung Rikard, jag har större anledning att önska min kusin allt ont i världen än en härjad munk till strandvrak från Levanten. Men ni måste lämna Goritz genast. Ni är inte säker här. Res vidare i mindre sällskap, och undvik för all del Wien.

Rikard Tror ni jag mördade Konrad av Monferrato?

Maynard Han var er största konkurrent, ert gräl var världens största, ni om någon hade ett motiv, så mycket tyder på det. Men jag lägger mig ej i det. Jag kan aldrig sätta mig till doms över en konung.

Rikard Tack, Maynard av Goritz.

Maynard Försvinn diskret i natt. Och gör ej om försöket att erbjuda Londons kronjuveler till försäljning. (*går*)

Rikard (drar en suck av lättnad) Än finns det ädla män och till och med i Österrike.

Baudoin Rikard, vi har ingen tid att förlora.

Rikard Ja, han har rätt. Vi måste dela upp oss i mindre grupper och färdas olika vägar. Vi sticker härifrån och säger ej adjö till någon. (*De bryter upp.*)

Intermezzo.

Blondel Men det var bara den första varningen. I Oberhaus råkade vi illa ut när konungen blev sjuk. Vi blev tvungna att stanna länge i värdshuset, och även om inte värdshusvärden ställde några frågor gjorde andra det. När jag besökte kyrkan var prästen mycket intresserad av mitt resällskap, och han frågade rent ut om en av dem var min konung. Naturligtvis svarade jag nej, men en dag omhändertogs jag av sex knektar. Det var just när konungen blivit frisk och vi tänkte fara....

den försynte Vad var konungens sjukdom?

Blondel Den vanliga korsfararplågan – feber och hosta. Somliga kallar det ökenförkylning, men det är nästan som lungсот.

den försynte Vad hände?

Scen 3. Värdshuset i Oberhaus.

Rikard (som förut) Varför kommer inte Blondel?

Baudoin Han är väl i kyrkan nu igen.

Rikard Vad hjälper böner i det tillstånd som vi är?

William Han är den ende av oss som är from och ber fortfarande. Han ber för alla oss. Vi borde därför vara honom tacksam.

Rikard Men tror du då att det hjälper?

William Det är en helt annan sak.

(*Några knektar kommer in med den medvetlöse Blondel*)

en officer Är det här er man?

Rikard (reser sig mycket uppbragt) Vad är det frågan om?

officeren Han påstår att ni är kung Rikard Lejonhjärta.

Rikard (farligt lugn) Jag kan se att ni torterat honom. Vad är en torterad mans ord värt, när den forcerade tortyren kan få vem som helst till att bekänna vad man än vill få honom till att bekänna?

officeren Ers kunglig höghet, hela världen känner er och vet att ni försöker resa inkognito genom Österrike.

Rikard Har jag inte rätt till det?

officeren Vår hertig Leopold tycks mena att ni bör besöka honom i hans slott på vägen. Annars vore det en stor oartighet.

Rikard Om hertig Leopold vill träffa mig så får han komma själv.

Leopold (öppnar dörren och stiger in) Jag väntade just på en formlig inbjudan. Välkommen, Rikard, till vårt Österrike. Här är ej så hett som i Arabiens öknar.

Rikard Nej, här är så kallt i stället att man nästan föredroge ökenhettan.

Leopold Är du då ej glad att se mig, vapenbroder? Vi är ju kolleger!

Rikard Du är säkert gladare åt att se mig. Vad vill du med mig?

Leopold Ha dig som min högsta gäst på Trierstein.

Rikard För hur länge?

Leopold Inte längre än vad som är lämpligt ut gästvänskapssynpunkt.

Rikard Du vill ha mig som din fånge.

Leopold Broder, somligt måste redas ut emellan oss, exempelvis hur broder Konrad dog.

Rikard Han dog min oförsonligaste fiende men icke för min hand.

Leopold Bevisa det!

Rikard Det kan jag ej så länge vi ej känner mördaren.

Leopold Du slingrar dig!

Rikard Vill du då döma en oskyldig utan att hans skuld bevisats?

Leopold Många menar att du ljuger, ty det är du känd för.

Rikard Mina lögner är romantiska och vid behov patetiska men aldrig någonsin förrädiska.

William Han talar sanning.

Leopold (till William) Vet du då vem som mördade vår Konrad?

William Fråga tempelherrarna.

Leopold De står högt över sådant. De finansierade vårt korståg, men vår Konrads död omintetgjorde det.

William De kan ändå ha haft sina motiv.

(Leopold och William käbblar.)

Rikard (avsides till Blondel) Blondel, jag ser ingen väg ur detta. Jag får stanna här tills vidare. Men ge dig av på egen hand till England. Du kan klara dig, ty du är trubadur. Din konst kan öppna alla stängda dörrar och är bättre bot mot lås och politik än något vapen eller nyckel. Här, tag denna börs, och tag den här fördömda ringen med rubinen – det är Berengarias. Bär dem fram i England och berätta att jag lever men i fångenskap i Österrike, ty vår hertig här skall aldrig släppa mig mot mindre än en präktig lösen.

Blondel Alla ben gör ont i kroppen på mig, men jag hör och lyder. Min fiol skall öppna allas hjärtan emot dig och särskilt Englands.

Rikard Tack, min gode trubadur. Väck ingen uppmärksamhet men smyg dig iväg försiktigt.

Leopold Vi kommer ingen vart med detta lösa käbbel. Saken måste gås till botten med! Om det blir nödvändigt så får vi tillsätta utredningar och kommissioner! Sedan får vi se om jag kan skiljas från min broder Rikard Lejonhjärta.

Rikard Broder, du gör det i sanning svårt för hela Europa. Frankrike skall utan tvekan ta parti mot dig för mig, och sedan blir vi aldrig mera eniga i Europa. Du förstör det finaste vi har: korsriddarandan!

Leopold Broder Rikard, du vet lika väl som jag att allt vad vi korsfarare har gjort i det som en gång var ett heligt land är ner oss. Vi har farit fram med våld och bara plundrat, våldtagit och mördat. Någon nytta har vi aldrig gjort.

Rikard Med den inställningen förlorade vi Konrad och Jerusalem.

Leopold Du gjorde det! Det var på ditt och ingen annans ansvar!

Rikard Tempelherrarna förbjöd mig anfälla Jerusalem, och Konrad önskade det mest av alla. Kanske var det skäl för dem att ta hans liv.

Leopold Anamma! Du vet inte vad du säger!

Rikard Vet du själv det då?

Leopold Förbannelse! För ut den mannen! Eskorterera honom till mitt slott! Där ska vi tala ut om saken!

Rikard Jag ser inget annat val.

Leopold Du ger dig då åt mig?

Rikard Har jag väl något val?

Leopold Du ska behandlas kungligt.

Rikard Det är bäst för dig det. Hela Europa skall bevaka dig som du bevakar mig.

Leopold Vi ska nog komma överens. För ut honom! Och tag de andra också! Men var är den sönderslagne?

Rikard Han gick upp på rummet för att vila. Jag kan endast hoppas att han överlever er behandling.

Leopold Han blev bara uppsträckt litet.

Rikard Ja, han blev bara piskad medvetslös.

Leopold Han tar sig nog.

Rikard Jag hoppas det.

Leopold Kom, låt oss gå. Efter er, kung Rikard Lejonhjärta.
(*visar honom höviskt vägen ut. Alla går ut i god ordning.*)

Intermezzo 2.

den försynte Tack, min vän. Så du kom undan. Jag skall inte längre uppehålla dig. Du har ett viktigt värv framför dig. Må du klara hela vägen fram.

Blondel Du är från England.

den försynte Ja.

Blondel Hur står det till i England nu?

den försynte Det står ej väl till. Johan utan land vill göra sig till konung, men han kan ej alls regera. Under honom skulle det bli bara kaos, anarki och uppror.

Blondel Konung Rikard kommer hem förr eller senare.

den försynte Ja, men vad är kvar av honom då? I vilket skick är han när han får komma hem till England? Han förbrukade sig själv i Orienten och är redan gråhårig vid trettiofem år. Blondel, konung Rikards bästa dagar är förbi, och Englands också.

Akt II scen 1. En hög gotisk slottssal.

Grevinnan Valeria (till sin tjänare) Jag vill att han ska bli väl omhändertagen. Han får inte misstänka något. Var alldeles normala, och skäm gärna bort honom, men utan överdrifter. Det är inte varje dag vi får en äkta trubadur till vårt slott.

Låt nu vår gäst få träda in.

(Dörrarna öppnas och Blondel visas in.)

Välkommen till vårt enkla hem, vår dyre trubadur!

Blondel Ett enkelt hem? Grevinna, ni behagar underdriva.

Valeria Tycker ni då om det?

Blondel Jag är överväldigad av denna höga skönhet överallt. Det är en stämning här som i en katedral. Allt andas frid och renhet, skönhet och moralisk höghet.

Valeria Trubadur, ni smickrar mig.

Blondel Allt verkar gammalt här, men ändå är allt rent och snyggt och väl bevarat. Lever ni helt ensam här? Jag har ej sett fler än ni själv av er familj.

Valeria Min bror är död, och jag är ensam kvar.

Blondel Men ni är inte gammal.

Valeria Varför tror ni det?

Blondel Er ålder är omöjlig att bestämma. Ni är vacker som en stilig ungmö men bär likväl ålderdomens höga mognad.

Valeria Det var vänligt sagt.

Blondel Allt andas här, om jag får säga det, en egenartad tidlöshet.

Valeria (ler) Nog smickrat för idag. Nu är ni hungrig, och ni måste acceptera att jag bjuder er på middag.

Blondel Jag kan knappast säga nej.
(*Ytterst väl klädda tjänare dukar upp en fantastisk middag.*)

Valeria Men ge mig nu allt nytt från stora världen. Det är sällan nya gäster kommer hit. Ni kommer från Jerusalem, har jag förstått, och är på väg till England.

Blondel Ja, jag är kung Rikards trubadur.

Valeria Kung Rikard? Är kung Henrik inte kung av England längre?

Blondel Det var länge sedan. Konung Rikard är hans son.

Valeria Och denne son har krigat vid Jerusalem. Men varför reser Englands kung så långt bort för att kriga?

Blondel Han har nästan aldrig varit där i England. Jag är fransman även jag, och han är en normand.

Valeria Jag vet. Normannerna for över och erövrade Britannien såsom din kung Rikard tydligen nu reser över hela Medelhavet för att få Jerusalem.

Blondel Han var ej först. För hundra år sen intogs Palestina, och Jerusalem erövrades från de okristna.

Valeria Var är Rikard nu?

Blondel Försvunnen.

Valeria Helt försvunnen?

Blondel Ja. Jag letar efter honom.

Valeria Men hur kunde du, hans trubadur, förlora honom?

Blondel Det är en rätt lång historia.

Valeria Vi har evigheten på oss, och jag orkar lyssna.

Blondel Vid Jerusalem uppstod det bråk emellan Rikard och de andra furstarna. Kung Filip August hade då rest hem, trött på allt bråk, och kunde inte längre medla. En av de förnämsta furstarna, prins Konrad av Monferrato, mördades på gåtfullt sätt precis när han och konung Rikard hade bråkat sig till fiender på livstid, och då ansåg några, särskilt hertig Leopold av Österrike, att kung Rikard hade utfört dådet.

Valeria Konrad av Monferrato, var han inte främst bland krigande korsfarare i Orienten tills kung Rikard kom med Filip August?

Blondel Jo, och han var därför den som svårast kunde tåla Rikards överlägsenhet.

Valeria Men Rikard var en konung medan Konrad bara var en furste.

Blondel Ja, kung Rikard hade högre rang, och därför borde Konrad ej ha bråkat.

Valeria Men, jag ber dig, fortsatt. Hur försvann han?

Blondel När vi återvände till Europa såg den snikne hertigen sin chans och tog kung Rikard nesligen till fånga.

Valeria Är det sant?
Blondel Förvisso!
Valeria Drick mera vin, jag ber.
Blondel Men jag kom undan, och han hann ge mig i uppdrag att frambära nyheten till England att han blivit tagen i förvar. Jag träffade två engelsmän på väg till England, skrev allt ner åt dem och satte konungens sigill på brevet, så att de i England skall förstå. Och sedan dess är jag på irrfärd här i skogarna och letar efter kungen.
Valeria Vet du inte var han är?
Blondel Först levde han på Trierstein, hertig Leopolds alldeles egna slott, men när jag kom fram dit så hade de begivit sig till Wien. Där deltog jag med framgång i en trubadurfest och fick första priset av kung Henriks egen hand.
Valeria Kung Henrik?
Blondel Ja, den tysk-romerske kejsaren, son till den röde Fredrik Barbarossa men en ganska sjuk ung man.
Valeria Det stämmer. Han var gäst hos mig en gång.
Blondel Men konung Rikard var ej där, och tydligen låg kejsaren och hertigen i bråk om honom, varför han blev förd till Linz. Och när jag nådde Linz så hade han förts vidare till Durenstein. Dit var jag nu på väg när en kamrat rekommenderade mig ett besök hos er på vägen.
Valeria Och du gjorde rätt som hedrade mig med ditt älskvärda besök. Du har så mycket att berätta. Men nu är du trött av alla dina prövningar. Här får du vila ut och ta igen dig några dagar efter dina äventyr.
Blondel Er generositet är mer än jag förtjänar.
Valeria En sann konstnär kan man aldrig skämma bort tillräckligt. Du förtjänar allt. Men du har bara inlett din berättelse. Berätta mera om Konrad av Monferrato och hans besynnerliga tragedi.
Blondel (sätter ner sitt glas) Då ber jag er, madame, att följa med mig till det heliga stridbara landet, hemmet för all exotism och allt gudomligt, dofternas, passionernas och fanatismens hemland, där ej människan kan kontrollera sig, där alla känslor löper amok, och som ingen kunnat göra sig till herre i – förutom Gud, den ogripbare, öknarnas och beduinernas outrannsackliga och överlägsna övermåttan majestätiska men grymma väsen.

Scen 2. I ett tält utanför Askalon.

Guy de Lusignan Kommer inte översittaren snart?
Konrad Drick mera vin så länge, Guy de Lusignan. Var bara lugn. Vi ska nog få ner honom på jorden.
Guy Han blir odrägligare för varje dag.
Konrad Jag vet. Men det värsta vi kan göra är att hetsa upp oss. Då slår han bara ner oss. Han njuter av att man blir arg på honom, för då ser han det som sin rättighet att ta till våld. Vad han än säger så måste vi hålla oss lugna. Det är vår enda chans. Drick vin så länge, min gode Guy.
Rikard (stormar in, praktfullt klädd, i lysande hälsa, med iögonfallande gnistrande konungakrona, och slår sig ner i högsätet, en fin saracensk tron)
 Nå , era bövlar, hur ska ni ha det?

(Blondel följer försynt med in och sätter sig obemärkt i ett hörn med sin fiol.)

Guy Jag finner det inte särskilt lämpligt att vårt heliga sammanträde öppnas med att vi okvädas.

Rikard Har du ett bättre förslag, din surkart?

Guy Ers majestät, ni kunde åtminstone börja med att önska oss en god afton.

Rikard God afton då, era bövlar! Och till saken! *(häller upp vin åt sig)* Vill du också ha litet, Blondel?

Blondel Nej tack.

Rikard Du ska få sjunga för mig sedan när jag har gjort upp med de här talträngda stofilerna.

Konrad Kung Rikard, vårt sammanträde här är viktigt.

Rikard Så klart det är! Vad trodde du jag trodde att det var? En hemlig strategisk överläggning om nästa diskreta anfall mot soldaternas bordell? Ha-ha-ha! *(skrattar och dricker)*

Konrad (allvarlig) Rikard, vi tycker båda att ditt uppförande knappast är värdigt en konung av Jerusalem.

Rikard Vad tror du Saladin gör då med sina harem? Är det värdigare?

Guy (tar sats) Med respekt, ers majestät, men både Konrad och jag tycker att Konrad borde få titeln konung av Jerusalem.

Rikard (som skjuten med en kanon, reser sig, spiller vin över båda) Era luspudlar, hur understår ni er! Utan mig kan ni aldrig inta Jerusalem! Jag är den ende konungen kvar i landet efter att Filip August blev feg och stack!

Konrad Han reste inte av feighet. Han tröttnade på våra gräl.

Rikard Han tröttnade på dig, menar du.

Konrad Vad menar du?

Rikard Det är ju bara du som grälar.

Konrad (börjar resa sig) Försök inte!

Guy Mina herrar, sätt er ner och lugna ner er! Och drick inte så mycket vin. Det gör bara saken värre. Till slut vet ni inte vad ni säger och ännu mindre vad ni gör. Rikard, Konrad kom till landet före dig. Han intog Tyrus och höll staden mot Saladin långt innan du var kommen. Utan hans insatser hade du aldrig kunnat landstiga.

Rikard Det är en lögn!

Konrad (har satt sig) Guy, han påstår att du ljuger.

Rikard (står fortfarande) Konrad, du är en fähund! Och vad värre är, du är en usling! Hur kom väl du till Palestina? Du kom som en sjörövare och seglade rätt in i arabernas händer och riskerade alla dina mäns liv genast!

Konrad (reser sig) Jag visste inte att Acre var fallet!

Guy Han klarade biffen, Rikard. Inte en enda man blev tillfångatagen. Vad som räknas är vad han gjorde sedan. Han befäste hela kusten och tog den från Saladin.

Rikard Vill du påstå att han även intog Acre?

Konrad (iskallt) Rikard, du vet lika väl som jag, att det var jag som tog staden och att du gav dig själv äran för det.

Rikard Så som du håller på, Konrad, blir småningom en duell oundviklig.

Konrad Ju förr dess bättre.

Guy Mina herrar, det här går inte an! Ni är ju som barnungar! Sätt er ner och drick mera vin om ni vill det, men börja för all del inte slåss! Det skulle upplösa hela korståget!

Rikard (har satt sig med Konrad. Båda dricker mera vin.) I det här heliga landet duellerar man inte. Man vidtalar assassinerna. Eller också gör man som inom Saladins familj. Man förgiftar varandra diskret och anonymt. Ingen är ansvarig.

Konrad Den lömske Rikard har talat. Min ära föredrar då öppen duellering. Vågar du inte det, Rikard?

Guy Mina herrar, mina herrar! Ni låter era känslor skena iväg med er! Försök då behärska er, för era mäns skull! En öppen konflikt mellan er skulle störta hela Europa i krig!

Rikard Låt oss då för helvete återvända till grundfrågan! Jag menar och påstår, att eftersom Filip August har rest hem och Fredrik Barbarossa är död, så är jag den ende smorde konungen kvar i korståget med rätt att göra anspråk på titeln konung av Jerusalem. Det är en självklarhet, som ni ingenting har att sätta emot. Dessutom kommer jag själv att leda stormningen av Jerusalem.

Konrad Över min döda kropp.

Rikard Hur sa?

Konrad Du blir inte konung av Jerusalem förrän över min döda kropp.

Rikard Du inlägger således ditt veto. Då blir det kanske nödvändigt med en duell i alla fall. Eller ska vi hellre, för våra mäns skull och korsfararandans höga morals skull, se vem som först lyckas lönnmörda den andra?

Guy Rikard, du kan inte bli konung av Jerusalem. Det skulle rubba jämvikten i hela Europa.

Rikard Varför?

Guy Därför att anspråken är Europas, och du har ett struntrike långt utanför!

Konrad Snacka om sjörövare.

Rikard Så ni räknar inte England till Europa. Är jag då inte normand? Har jag då inte kusiner och släktingar på varje tron i Europa? Är icke Europas blivande kejsare en normandisk konung av Sicilien?

Konrad Låt honom bli konung av Jerusalem då, men låt oss få slippa dig.

Rikard (slår näven i bordet) Där har vi det alltså! Det är mig personligen ni inte kan stå ut med!

Konrad Rikard, du har ingen distans. Du kör med alla. Ingen är värd något för dig. Om en baron kommer med ett alternativt förslag till din strategi klår du rasande upp honom och kastar handgripligen ut honom. Det är inte politik. Det är inte furstligt. Det är brutalt självsvåld.

Rikard Jag ser vår duell bli mer och mer oundviklig.

Konrad Om du fortsätter i den stilen ser jag mig tvungen att dra mig tillbaka med mina arméer från hela korståget.

Rikard Gör det! Då löser vi många problem! Då slipper vi kivas om bytet av Jerusalems plundring!

Konrad Och den där ska man resonera med. Jag går.

Guy Ett ögonblick! Unge Blondel, du har hört allt vad vi har talat om. Du är vårt enda neutrala vittne. Har du något råd att ge oss?

Blondel (reser sig) Får jag det?

Rikard Tala ut, Blondel. Säg vad du vill.

Blondel Jag har faktiskt en synpunkt, som kanske kan vara viktig.

Konrad Nåå?

Blondel Här har ni samlats för att diskutera vem som ska bli kung av Jerusalem och hur ni ska fördela bytet, men har ni tänkt på, att ni har faktiskt inte erövrat staden ännu?

Guy (till de övriga) Har vi tänkt på det?

Rikard En ovidkommande fråga. Vi tar ju staden när som helst. Det är bara en tidsfråga.

Konrad Är det det? Tag då staden utan mig, om du kan. Jag drar mig ur.

Guy Konrad, det kan du inte göra.

Konrad Jag gör det.

Guy Du är viktigast av alla.

Konrad Försök inbilla den där skälmen det. (*pekar på Rikard.*) Jag går. (*går demonstrativt.*)

Guy Nå, Rikard, där gick halva armén. Vad gör du nu?

Rikard Tar Jerusalem, så klart.

Guy Och om du misslyckas?

Rikard Jag får inte misslyckas.

Guy Staden är väl befäst. Alla odds är på Saladins sida.

Rikard Kan du inte få Konrad att ställa upp ändå?

Guy Aldrig på dina villkor. Å andra sidan kan jag aldrig tänka mig att tempelherrarna skulle låta honom dra sig ur.

Rikard Alltså får tempelherrarna ta i tu med saken. Vi hänskjuter ärendet till dem. Konferensen är fullbordad. (*dricker*)

Guy Godnatt, Rikard Lejonhjärta. Jag hoppas detta inte var en vändpunkt utan bara en kris. (*går*)

Rikard Nå, Blondel, vad tycker du om de höga narrarna?

Blondel (diplomatiskt) Jag har sagt min mening och vidhåller den.

Rikard (nöjd) Ha-ha! Du är den enda kloka i hela korståget! (*kramar om honom*)

Blondel Men ärligt talat, min konung, vore det inte klokt att försöka ta Saladin själv med i underhandlingarna? Kanske Jerusalemfrågan kan lösas fredligt?

Rikard Saladin själv?

Blondel Ja.

Rikard Han talar inte vårt språk.

Blondel Det finns tolkar.

Rikard Han släpper aldrig Jerusalem frivilligt. Han är inriktad på ett slänga ut varenda europé ur hela det heliga landet. Han är den svåraste nöten av alla.

Blondel Vore det därför inte skäl att först knäcka *den*?

Rikard Men, min trubadur, hur i all världen knäcker du ett sådant berg av motstånd och fanatiskt hat?

Blondel Min konung, det finns ingen konst som inte knäcker övermakten.

Rikard (smått imponerad) Drick mer vin, min vän. Och sedan skall du sjunga för mig hela natten. Jag vill ha din konst för mig och aldrig visa den för Saladin.

Blondel Får jag gå ut och pinka först?

Rikard För all del, gå ut och gör vad du vill, bara du kommer tillbaka (*Blondel går ut*) och aldrig sviker mig, ty konsten är den ensamma maktens allenaste sällskap och tröst i hans öken av absolutismens ohyggliga ödslighet.

(*tömmer sin bägare; ropar:*) Blondel!

Scen 3.

Valeria Var Saladin lika desillusionerad?

Blondel Saladin var värre.

Valeria Berätta om honom.

Blondel Saladin var en svår man och omöjlig att komma nära.

Valeria Sådana män är alltid intressanta. Det är sådana som vet mera än vad som är hälsosamt för andra att veta.

Blondel Ursäkta mig, min fru, men varför lever ni här helt ensam? Har ni aldrig haft någon man?

Valeria Nej, jag är ensam. Sådana som Saladin och jag står utanför tiden och tillhör endast evigheten.

Blondel Har ni känt Saladin?

Valeria Inte personligen. Men jag förstår honom.

Blondel Hur kan ni förstå honom utan att ha känt honom?

Valeria Min vän, drick mera vin.

Blondel Det sade också konung Rikard alltid till svar på mina frågor.

Valeria Tro mig, det är det bästa av alla svar. Men berätta nu om Saladin.

Blondel Ingen av oss förstod oss egentligen på honom, även om vi liksom konung Rikard alltid respekterade honom. Ingen respekterade honom som konung Rikard.

Valeria Varför?

Blondel Kanske att Rikard och Saladin förstod varandra. Saladin dog ju snart efter att Rikard lämnat det heliga landet.

Valeria Varför menar du att han dog?

Blondel Han var gammal och förgrämd som alla andra.

Valeria Men någon av er måste ha kommit Saladin nära.

Blondel Det var i så fall Sir Kenneth av Huntingdon.

Valeria Vem var det?

Blondel En ädel riddare som råkade illa ut. Han drog vanära över sig genom att försumma en vakthållning. Han hade fått hedersuppdraget att vakta den brittiska flaggan men blev lurad bort från sin vakt, och medan han var borta vanärade någon den brittiska flaggan.

Valeria En fälla alltså.

Blondel Ja.

Valeria Och då rymde Sir Kenneth över till Saladin?

Blondel Nej, han bannlystes från kung Rikards närhet med dödshot om han visade sig igen, men då tog Saladin hand om honom.

Valeria Saladin tog hand om en bannlyst kristen riddare?

Blondel Ja.

Valeria Typiskt Saladin. Nå, hur gick det?

Blondel Sir Kenneth berättade senare alltsammans för mig.

Akt III scen 1.

Tre män kring en lägereld i öknen,

en vild långhårig eremit, en arabisk läkare (med stark accent), och en vanärad korsfarare.

eremiten Gaska upp dig, min son. Det är bara världen du har förlorat.

läkaren En klen tröst för en kristen riddare som förlorat sin själ.

Kenneth Om det ändå bara hade varit världen och min själ jag hade förlorat!

eremiten Är det inte det då?

läkaren Det vet du väl, Hamako, att han är verkligen förkrossad.

Kenneth Theoderik av Engaddi, du har ju själv varit riddare en gång, kan du inte förstå hur det kan kännas att förlora sin ära?

Theoderik Min son, den avstod jag ifrån frivilligt. Den är bara fåfänga.

Kenneth Inte när man förlorar den!

läkaren Men hur gick det till egentligen? Jag kan aldrig förstå ni kristnas grymheter mot varandra.

Kenneth Grymhet! Det var min egen förskyllan!

Theoderik Det var den gamla vanliga korsfararfåfängan. Vår vän här sattes av kung Rikard till att vakta den engelska fanan där den stod ensam på Sankt Georgs kulle. Kung Rikard ansåg den nämligen hotad, då fransmännen och tyskarna tyckte att deras fanor skulle stå lika högt på samma kulle. Nå, det ville inte den fåfänge kung Rikard. Och vad händer då, när Sir Kenneth vaktar den engelska fanan? Jo, han luras bort från sin vakt av en skön dam, sitt hjärtas enda älskade; men det visar sig, att den som använt hans tillbeddas ring för att lura bort honom, var självaste drottning Berengaria, kung Rikards trånsjuka gemål, bara för att retas med sin make. Och medan Sir Kenneth var bortvillad av dessa veliga fruntimmer var någon framme och tog bort fanan från Sankt Georgs kulle. När kung Rikard fick veta det blev han så arg att han omedelbart dömde Sir Kenneth till att halshuggas.

läkaren Och den kungen räddade jag livet på.

Theoderik Det värsta är att den kungen är fullkomligt likgiltig och okänslig för hur han handskas med andra människors liv.

läkaren Jag förstår inte ni kristnas eviga tvedräkt och inbördes avund. Varför kom ni hit över så många hav och land under sådana vedermödor om det bara var för att bråka med varandra?

Theoderik En klok fråga, min lärde El Hakim.

Kenneth Vi kom inte hit för att bråka. Varenda korsfarare kom hit för ärans skull.

Hakim Som förloras så lätt genom era lösa fruntimmers kärleksintriger?

Kenneth (arg) Det var inga lösa fruntimmer! Det var drottningen och kungens kusin, som är mitt livs odödligt älskade!

Hakim Förlåt mig, förlåt mig. Lugna ner er, Sir Kenneth. Jag är inte er fiende och ämnar aldrig bli det, i motsats till er konung och eventuella andra korsfarare som ville hugga av er huvudet. Så det var tur att jag var i närheten, så att jag av er ridderliga och oantastliga konung Rikard kunde rädda ert liv genom att mottaga er som slav i min tjänst.

Kenneth Slav åt en hedning! Och det på livstid! Och utan att någonsin mer få se min älskade Edith!

Hakim (till Theoderik) Han är förkrossad. Vi måste göra något.

Theoderik Kan du bota sådana åkommor, El Hakim?

Hakim För det sinne som skärps i öknen är ingenting omöjligt. Jag har en plan. Kan ni spela teater, Sir Kenneth?

Kenneth Om jag måste.

Hakim Är ni bra på att behärska er?

Kenneth (stolt) Jag nämnde inte drottningens intriger med ett ord. Jag försvarade mig inte med ett ord. Hellre ljöt jag döden än avslöjade drottningens intighet.

Hakim Sådant gillar jag. Det kallar jag figurer i självbehärskningens högre skola. Hör på, Sir Kenneth. Allt kan bli bra om ni följer mina råd exakt.

Kenneth Får jag höra er plan först?

Hakim Jag står på god fot med Saladin. Jag är hans livläkare också. Jag känner honom väl och skall inviga honom i vår plan. Han skall gärna gå med på den. Det vet jag. Sir

Kenneth, vi gör om dig till en dövstum nubisk slav, som vi skickar som present till kung Rikard som en extra livvakt. Rikard och Saladin förstår varandra och uppskattar varandra. Han skall förstå att värdesätta presenten, i synnerhet som han är väl medveten om att både tyskar och franker bland korsfararna gärna skulle se honom lönnmördad. Han skulle inte kunna få en bättre livvakt än en Sir Kenneth Huntingdon som ingen skulle kunna känna igen.

Theoderik En mästertlig plan, El Hakim. Men kan den genomföras?

Kenneth Hur kan ni göra mig oigenkännlig?

Hakim Enkelt. Ta av dig dina kläder.

(Han klappar i händerna. En tjänare kommer fram med en ökendräkt: ett leopardkläde över axel och länder och en arabisk turban. Hakim tar fram en liten burk och en tuss som han doppar i burken och applicerar till Kenneths ansikte.)

Det är den rätta nubiska färgen. Vår vän blir oigenkännlig genast. Sedan kommer det bara an på honom själv att hålla masken.

Theoderik Menar du, El Hakim, att du är livläkare åt både Rikard Lejonhjärta och sultan Saladin och går fritt mellan deras läger?

Hakim Under vissa försiktighetsåtgärder, förstås. *(Maskeringen av Sir Kenneth fortsätter under det följande.)*

Theoderik Är du då en Saladins spion?

Hakim (ler) Nej, min vän, någon spion är jag inte. Saladin vet utan min hjälp allt vad som försiggår i korsfararnas läger, och Rikard Lejonhjärta vet att han vet det. Snarare är jag en sorts fredsmäklare. Saladin vill ingenting hellre än fred.

Theoderik Det är vad alla helst vill.

Hakim Det gäller att nå en fred som alla kan acceptera.

Theoderik Hur långt har underhandlingarna fortskridit?

Hakim Det vet vår vän här, som själv har varit budbärare åt Saladin.

Kenneth Det allra senaste är, att Saladin erbjuder inte bara fred utan fri tillgång för kristna pilgrimer till alla de heliga platserna i Jerusalem och utanför samt titeln skyddskonung av Jerusalem åt Rikard Lejonhjärta.

Theoderik Det är generösa villkor. Har kung Rikard accepterat?

Kenneth Problemet är de andra korsfararna och särskilt tempelherrarna med Konrad av Monferrato, som med alla medel vill bemäktiga sig Jerusalem med våld, och det är också vad kung Rikard själv helst vill. Men de är oeniga om vem som då skall få titeln konung av Jerusalem.

Hakim På det sättet kommer ingen av dem någonsin in i Jerusalem.

Theoderik Vem är mest förtjänt av titeln konung av Jerusalem om staden skulle intagas?

Kenneth Enligt min åsikt är det den gamle försiktige Guy de Lusignan. Det vore också diplomatiskt det enda kloka valet.

Hakim (färdig med maskeringen och stolt över verket) Nå, Hamako! Vad tycker du? Har jag lyckats?

Theoderik Förträffligt! Ingen kan någonsin tro att detta en gång var en kunglig ättling av Skottland!

Kenneth Nu har ni tagit allt ifrån mig, till och med mitt utseende. Får jag åtminstone i hjärtat fortsätta vara kristen?

Hakim Min vän, den store profeten Muhammed ville konvertera alla till islam med våld om nödvändigt. Jag tar avstånd från en sådan aggressiv religionspolitik. Arabernas Allah, hebréernas allsmäktige herre och de kristnas Gud är alla en och samma Gud. Ingen kan

någonsin bli muslim om han inte själv vill det. Och då hebréernas och de kristnas religion är äldre än islam ser jag ingen logisk anledning till att judar eller kristna någonsin skulle bli muslimer.

Theoderik Lika klokt talat som om det kom från Saladins egen mun.

Hakim Jag har naturligtvis fått det från honom.

Kenneth Jag är nöjd. Jag skall spela rollen och offra mitt liv som min konungs dövstumme nubiske livvakt utan att min hemlighet slipper över läpparna, om det skulle behövas. Tack för att jag får behålla min själ.

Hakim Den kan ingen ta ifrån dig, min vän.

Theoderik Men hur står det till i Askalon nu? Vad säger de olika kristna furstarna om Saladins förslag? Vartåt lutar det?

Scen 2. De kristnas läger.

Alla furstarna är samlade till rådslag. Endast Rikard är frånvarande.

Leopold (reser sig) Som representant för den högsta världsliga makten, hans härlighet kejsar Henrik VI av den tyska nationens heliga romerska rike, och som ärkehertig av Österrike, anser jag mig kallad att inleda dessa överläggningar med anledning av sultan Saladins slutliga fredsförslag. Tro inte, mina herrar, att jag någonsin velat ha bråk med konung Rikard Lejonhjärta av Normandie. Men tro inte heller att jag någonsin uppskattat hans nyckfullhet eller varit någon beundrare av hans vilda humör. Jag tar himmelen till vittne att jag inte vet någonting om detta nya bråk om stölden av den brittiska fanan från Sankt Georgs kulle. Jag är inofficiellt informerad om att konung Rikards egenhändigt utvalda vaktpost lurades bort från sin vakt av en hemlig älskarinnas lockelser och att någon då passade på att avlägsna den obevakade fanan. Mera vet jag inte. Jag svär mig fri från ansvar. Därmed lämnar jag ordet över åt vår högst ärade broder konung Filip August av Frankrike. *(drar sig tillbaka)*

Filip (reser sig) Mina herrar, korsfararbröder, medfurstar och vänner, efter noggrant övervägande i månader har jag beslutat återvända till Frankrike.

(stor bestörtning bland alla.)

Konrad Ers majestät, ni kan inte dra er ur nu, när vi äntligen står i begrepp att återerövra Jerusalem!

Filip (kallt) Tror ni det, Konrad av Monferrato? Ännu har ni inte lyckats erövra en sten av Jerusalem, medan ni har förött er energi på att gräla om vem som skall få titeln Jerusalems konung medan Saladin bara hånlar åt er oenighet och söndring. Jag är trött på alla interna gräl och tror inte längre på någon handgriplig erövring av Jerusalem.

Stormästaren av Tempelorden Ers majestät, ers nåde *(till ärkehertigen)* och övriga korsfararbröder, jag har aldrig sett våra inbördes meningsskiljaktigheter som det huvudsakliga hindret för vårt mål, erövringen av Jerusalem, utan det största hindret har alltid varit konung Rikard Lejonhjärtas omöjliga hållning. Det senaste bråket om flaggan är bara det senaste symptomet. Kung Rikard är otillräknelig. Han vet inte själv vad han vill, han är hopplöst arrogant, han brusar upp för ingenting och går bärsärkargång med vem som helst som misshagar honom det minsta, och samtidigt gör han anspråk på att vara hela korstågets allsmäktige ende ledare och slår ner på vem som helst som inte går med på att vara mindre god. Kort sagt, han är en oborstad björn och duger ej till ledarskap. Och fastän han är ständigt sängliggande i februar och rosslar ihjäl sig i ökenhosta vägrar han medge sina begränsningar. Jag menar att Jerusalem hade varit vårt idag om inte han hade haft sådana later.

Rikard (stormar in) Vad är det jag hör? Ämnar du svika oss, broder Filip?

Filip Broder Rikard, vi trodde du var sängliggande.

Rikard Det var jag tills jag hörde om ditt senaste påhitt.

Filip Jag beklagar, Rikard, men det är oåterkalleligt.

Rikard Jag förbjuder dig!

Filip Jag behövs bättre bland mina plikter i Frankrike än bland era tvister här. Ni grälar bättre utan mig.

Rikard Fegis!

Filip (oberörd) Nej, broder, det är frågan om en statsmans prioriteringar och var han kan göra störst nytta.

Konrad Vi kan ta Jerusalem utan konungen av Frankrike.

Rikard Då går du miste om äran, Filip.

Filip Tag staden då utan min hjälp om ni kan det! Varsågoda! Den bara ligger där! Plocka den som en mogen frukt! Den bara väntar på er!

Rikard Det ska vi göra, Filip, vad broder Leopold av Österrike och Konrad av Monferrato och stormästaren av Tempelorden än hittar på att sabotera företaget med!

Leopold (reser sig) Detta är hutlöst!

Rikard (genast) Tror ni inte jag vet att ni förhandlat om separatfred med Saladin bakom min rygg?

Konrad Vi vill bara försäkra vad vi redan vunnit.

Rikard Och vad har ni vunnit i detta land utan mig? Och allt det vill ni försäkra åt er själva bakom min rygg för att lämna mig utanför!

stormästaren (suckar) Nu börjar han igen.

Filip Mina herrar! Mina herrar! Ser ni inte situationen själva? Här har vi ett lysande fredsförslag direkt från Saladin, och i stället för att beakta det och diskutera det flyger ni genast på varandras strupar i vilda gräl och besinningslösa anklagelser och okvädingsord. Den här öknen är ingen sandlåda för småbarn!

(*tystnad*)

Leopold Broder Filip har rätt. Varför hör vi inte vad Saladin har att säga?

Rikard (gör en kraftansträngning) Jag vet allt om Saladins förslag, så det är väl bäst att jag strax belyser dess intressanta punkter och dess nackdel. Han lovar oss helt generöst Jerusalem som öppen stad för alla kristna pilgrimer med alla andra heliga pilgrimsmål runt om i landet, och han vill ha mig som skyddskonung över Jerusalem. Han vill alltså i exempellös storsinnet att vi skall samsas om Jerusalem i fred.

Filip (kan inte tro sina öron) Men det är ju underbart! Vem kan ha något emot det? Vad kan vi högre åstunda? Den heliga gravens kyrka är ju egentligen det enda vi någonsin begärt!

Leopold Det låter verkligen nästan för bra för att vara sant. Broder Rikard, vad är problemet?

Rikard Som insegel på försoningen och förbrödringen mellan den kristna och den muslimska religionen och mentaliteten föreslår Saladin, att hans bror får försegla vänskapspakten i äktenskap med drottningen av Neapel, min syster.

(*allmänt sorl*)

Leopold Ett äktenskap mellan en hednisk furste och en kristen furstinna, alltså? Och hur ställer sig hennes broder till det?

Rikard Det hade varit möjligt, om Saladins bror då flyttat till Neapel och blivit kristen. Men om det innebär att min syster måste flytta till Arabien och bli muslimsk haremsdam är det tyvärr omöjligt.

Filip Religiöst och politiskt dödläge, med andra ord.
Rikard Exakt, min broder Filip.
Filip Jag är glad att jag dragit mig ur.
Rikard Och ni andra då? Är ni lika feiga? Ger ni upp Jerusalem så lätt? Ännu kan vi inta det med vapenmakt! Saladin förmår ingenting mot våra samlade arméer, och om vi bara kunde samla dem mot Jerusalem vore utgången klar. Förtjänar inte ett så fräckt utspel av Saladin, en sådan oerhörd kränkning av vår kristna tro och min egen furstliga syster, att vi ger igen och med besked?
Konrad Jag går med Rikard i denna sak!
Leopold Rikard, du har rätt! Låt hundturken och de otrogna hundarna få sina taskar avskurna i sina egna förbannade harem i deras damers åsyn!
fler och fler Mot Jerusalem!
andra Rikard, led oss mot Jerusalem!
*(Mötet slutar i hänförelse, och Rikard bäres ut i triumf.
 Endast Filip ruskar på huvudet och drar sig tillbaka.)*

Scen 3.

Valeria Så hela freden rann ut i sanden bara för att korsfararna var så inskränkta, dumma och fåfänga.
Blondel Ni talar som om ni var muslim.
Valeria Saladin ville bara något gott. Han var enbart konstruktiv, medan korsfararna bara ville förstöra och tillfredsställa sin girighet.
Blondel Hur vet ni det? Kände ni Saladin?
Valeria Nej, men jag kände honom i en annan livstid.
Blondel Vad tusan menar ni?
Valeria Vet ni ingenting om själavandringen och reinkarnation?
Blondel Jag har hört talas om det. Men det hör väl Indien till?
Valeria Det hör hela mänskligheten till. Men ni måste tro mig, att Saladin ville ingenting ont.
Blondel Inte ens när han erövrade Jerusalem och tog det ifrån oss?
Valeria Ni tog det från araberna. De tog det tillbaka. Det var inte mer än skäligt. Men efter att ha tagit det tillbaka erbjöd Saladin det de kristna som gåva, men de vägrade ta emot den. I stället ryckte de ut mot den generösa givaren Saladin med svärd. Det krossade hans hjärta.
Blondel Hur så? Gav han upp?
Valeria Vet ni ingenting om det?
Blondel Nej. När vi lämnade Acre antog vi att han snart skulle återta alla hamnstäderna en efter en.
Valeria Det gjorde han inte. Han dog i stället av grämlöse och besvikelse över Rikards och de andra korsfararnas falska och veka hjärtan.
Blondel Ni vet mera om detta än jag.
Valeria Men drick mera vin, unge Blondel. Vi har många nätter än framför oss. Vi har många sagor kvar att berätta. Det kan bli upp till tusen och en till, om vi tar vara på tiden.
Blondel (dricker) Varför inte?
Valeria Klokt sagt, mästare Blondel. Berätta nu mera om Leopardriddaren.

Blondel Vem?
Valeria Den så kallade Kenneth Huntingdon, den kungliga skotten, som älskade Rikard Lejonhjärtas kusin, han, som senare övergick till islam.
Blondel Gjorde han det? Det vet jag ingenting om.
Valeria Liksom den sköne Filip August av Frankrike tröttnade han på korsfararnas eviga split och intiga gräl. Han skaffade sig upprättelse hos Rikard Lejonhjärta som dövstum nubisk slav med att först rädda Rikard Lejonhjärtas liv från en assassin och sedan med sin hund som hjälp avslöja vem som stal fanan från Sankt Georgs kulle bara för att så split bland korsfararna. Det var det avslöjandet som ledde till att Konrad av Monferrato mördades, då han och stormästaren för Tempelorden var inblandade i intrigen – fråga mig inte hur, men båda dog under mystiska omständigheter. Sedan kollapsade hela korståget, och Rikard gav upp och reste hem. Men vad som knäckte honom var hans gunstling Sir Kenneth Huntingdons svek mot honom.
Blondel Jag har alltid undrat vad som hände. Vet ni det?
Valeria Kung Rikard gav honom full upprättelse som tack för att han räddat hans liv två gånger och för att han avslöjat den brittiska fanans kränkare, och han gav honom till och med sin kusin till hustru som tack. Men så fort de var gifta rymde de ut i öknen.
Blondel Hur är det möjligt?

Akt IV scen 1.

I eremitens exotiska grotta.

(Kenneth och Edith på knä som skyddssökande hos eremiten.)

Theoderik Jag kan inte gilla ert tilltag, mina barn, men ni har kommit till mig som biktbarn, och jag kan aldrig förråda er. Men vi måste prata noga genom saken.
Kenneth För vår del är saken klar, fader. Vi kan inte acceptera en religion som i religionens namn rättfärdigar våldet.
Theoderik Är islam bättre då?
Kenneth Nej, vi förkastar både kristendomen och islam.
Theoderik Vill ni då bli judar?
Edith Både kristendomen och islam kommer av judendomen, som är den första religion som i Guds namn förhärligar våldet.
Theoderik Men säger inte Andra Mosebokens femte bud: Du skall icke dräpa?
Edith Det är just den dubbelmoralen vi tar avstånd från.
Theoderik Så ni vill då inte tillhöra någon religion?
Kenneth Vi vill i kärlekens namn ta avstånd från våldet. Finns det ingen religion som gör det?
Theoderik Det är just det som kristendomen gör.
Kenneth Och därför menar sig de kristna ha rätt att slakta alla icke kristna i världen och tvinga med svärd till dop och döda dem om de inte vill det.
Theoderik Den mentaliteten lärde sig de kristna från muslimerna.
Kenneth Och ni själv, fader? Har ni icke själv tagit avstånd från den kristna världen för dess vålds skull?
Theoderik Och därför lever jag i kloster. Klostret är den enda lösningen för er, mina barn. Och då måste ni avstå från ert äktenskap.
Kenneth Finns det ingen medelväg?

Hakim (inträder plötsligt) Förlåt att jag stör, mina goda vänner, men jag råkade befinna mig här som gäst, då vår vän Hamako här kallade mig när han hörde att ni skulle komma.

Kenneth Doktor Hakim!

Hakim (ödmjukt) Till er tjänst, mina ungdomar.

Kenneth (presenterar honom för Edith) Denne arabiske läkare räddade min ära och konungens liv. Saladin själv erbjöd hans läkekonst som present åt konungen, och han accepterade den och blev tillfälligt frisk. Därefter följde min vanära....

Edith Det var mitt fel.

Kenneth Men Hakim räddade mig genom att ta hand om mig, maskera mig som dövstum nubisk slav och ge mig i present till kungen som särskild livvakt. Som sådan kunde jag avstyra ett attentat mot kungens liv och avslöja en politisk komplott. Därför lät kung Rikard oss gifta oss.

Edith Så denne doktor Hakim är skuld till allt.

Kenneth Han är den ädlaste själ jag någonsin känt. Kan ni lösa vårt problem, lärde Hakim?

Hakim Mina vänner, det problemet har jag själv brottats med i hela mitt liv. Vad är sant i Nya Testamentet, som skrevs ner först mellan 30 och 70 år efter profeten Isa Ben Miryam? Om Isa Ben Miryam var en så sann och lärd profet, varför skrev han inte själv ner sin förkunnelse, så att vi kunnat få den oförvanskad? Och hur var det egentligen med hans uppståndelse? Dog han eller dog han inte? Araberna menar att han bara skendog och förklarar därmed även uppståndelsen: hans egna vänner bar honom medvetslös bort från graven och räddade honom, och så menar även judarna. Men med vår profet Muhammed är problemen ännu större. Han var en kriminell rövare som angrep karavaner och använde utpressningsmetoder för att få karavanfolket att övergå till hans lära. Han bannlyste judar och kristna från Mecka och Medina. Hans gud Allah var från början bara en arabisk lokalavgud, som profeten upphöjde till samma identitet som judarnas Gud. Han stal det mesta i Koranen från hebréernas Bibel. Kort sagt, han var bara en religiös plagiator och äventyrare.

Theoderik Är du en arab som förkunnar detta?

Hakim Nej, min vän, jag råkar vara kurd.

Kenneth Så vad bör vi göra?

Hakim Vad ämnar ni göra?

Kenneth Hålla oss undan här i öknen tills vi fått klarhet.

Hakim Jag ber er för er egen skull att återvända med kung Rikard till Europa och England.

Kenneth Skulle vi då acceptera den etablerade kristna kyrkans omätliga falskhet?

Hakim Har ni något val? Tror ni att ni kan kullkasta den? Tror ni att jag kan kullkasta islam? Tror ni att ens den allsmäktige sultanen Saladin kan kullkasta islam för att skapa en bättre religion? Nej, mina vänner, om Saladin eller jag eller ni skapade en ny bättre religion än islam och den fick någon framgång skulle den snart urarta på samma sätt som kristendomen och islam och bli en ny självsvåldets religion som alla andra.

Theoderik Du tycks veta mycket om Saladin, min gode läkare. Ställer han sig själv lika kritisk som du mot islam?

Hakim Jo, fast än mer. Islam är hans livs största besvikelse. Bara en besvikelse blev ännu större.

Theoderik Vilken?

Hakim Rikard Lejonhjärta.

Theoderik Berätta.

Hakim Han trodde att han och Rikard Lejonhjärta kunde komma överens. Han trodde på en förening mellan islam och kristendom. Han trodde att båda religionernas urartningar kunde övervinnas och botas. Era korståg såg han som en underbar möjlighet till dialog mellan väst och öst, mellan kristendom och islam. Och ni hade världens mest lysande ledare för ert företag, en fantastisk man, med både ett lejons mod och ett lejons hjärta. Bara ett sådant namn, Lejonhjärta, fick mig att slå till reträtt av beundran för hans väsen. Men när det kom till kritan föredrog han våldet framför freden, hatet framför kärleken och dårskapens fåfänga framför den eviga klokhets lugna eftertanke.

(Theoderik, Kenneth och Edith har alla häpnat inför hans avslöjande.)

Förlåt mig. Jag försade mig. Spelet är över. Hur är det ni européer säger? Det är dags att ta av sig maskerna. Ja, jag är en de stora desillusionernas man. Ingen är mera pinsamt medveten än jag om hur min egen oföretterliga religion islam har hopplöst sparat ur från början, och min bittra besvikelse är på hela mänskligheten. Ändå gav jag inte upp utan sökte efter något hopp hos mänskorna. Jag lärde mig läkarens yrke, jag började behandla människors sjukdomar anonymt för att bättre lära känna människan, och jag lärde mig ert *lingua franca* för att lära mig förstå er korsfarare. Som arabisk läkare med *lingua franca* kunde jag smyga mig in som läkare till själva Rikard Lejonhjärtas dödsläger. Ja, han var faktiskt döende, och det var min glädje att kunna rädda honom till livet. Jag såg honom som hoppet för mänskligheten och för räddningen av både min religion och er religion. Jag trodde att han och jag tillsammans kunde föda fram en ny bättre religion fri från både kristendomens och islams befläckelser. Så jag botade honom, så att han blev övermodig nog att förkasta mitt fredsförslag. Jag ville ge honom allt, och han bara nonchalerade denna kanske världshistoriens underbaraste chans till något gott.

(tystnad)

Theoderik Vet ni varför han förkastade fredsförslaget?

Hakim Nej, det har jag aldrig förstått. Hade han något skäl?

Kenneth Det var ert erbjudande till äktenskap mellan hans syster och er bror. Varför måste ni göra det förslaget?

Hakim *(med en suck)* Så det var därför han sade nej. Den gamla vanliga stolta oryggliga västerländska rasismen.

Jag var tvungen att göra förslaget. Det var en prövning. Jag hade anledning att misstro alla människor. Man kan inte ta för givet, och särskilt inte i politik, att den andra förhandlingspartnern är utan svek. Min vision av våra förenade religioner kunde bara genomföras om den stolta kristendomen lade ner sitt högmod.

Kenneth Rikard hade gått med på förslaget om din bror gått med på att flytta till Neapel och bli kristen. Hade din bror gått med på det?

Hakim Aldrig. Det hade varit en omöjlighet.

Kenneth På samma sätt var det omöjligt för oss att acceptera att kung Rikards syster skulle bli en arabisk prinsessa i Arabien.

Theoderik Var verkligen det förslaget nödvändigt?

Hakim I vår orientaliska värld beseglas alla pakter och vänskapsförbund med äktenskap mellan parterna som konkretisering av förbundet och som säkerhet för att det skall hålla.

Theoderik Ser du då inte skillnaden mellan våra religioner, o du underbare store och kloke mänsklighetens tjänare?

Hakim Förklara den för mig, helige eremit.

Theoderik Vårt kvinnoideal är den heliga jungfrun. Isa ben Mirjam hade själv aldrig umgänge med kvinnor. Han stod över det sexuella. På samma sätt försöker vår kyrka stå över det sexuella för att undvika att dras ner av dess svaghet och smuts. Med er är det tvärtom. Er profet tog sig fyra hustrur och hade dessutom ett antal extra tjänarinnor, som inte bara var tvätterskor. Han lagstiftade att alla islamska män skulle få ha fyra hustrur och kunna skilja sig från vem som helst av dem för minsta anledning och till och med få dem avrättade för otrohet vid behov. Samtidigt lagstodgade han att en arabisk kvinna bara får skilja sig från sin man om hon kan skaffa fram fyra vittnen till hans otrohet. Är det rättvist, o store freds- och världsfurste, du den ädlaste av alla?

Saladin Jag har redan erkänt min desillusion och besvikelse.

Theoderik Men var det då nödvändigt att komma med det förslaget? Du hade allt: freden, överenskommelsen, samförståndet, den politiska lösningen, demilitariseringen, men så måste du också kräva en kristen hustru åt en muslim. Det var också er profets stora svaghet: för honom var sex ett måste för religionen. Men vi kan bara se en religion utan sex som helig.

Saladin Du heligaste eremit, du öppnar för mig en avgrund i blottläggelsen av vår religions yttersta mänskliga svaghet och begränsning.

Theoderik Och vi har kommit till rätta med korstågens tragedi och avslutat den.

Saladin (resignerar) Så, mina kära ungdomar, vad tänker ni göra?

Kenneth Store Saladin, vi kommer att följa ditt råd och följa kung Rikard hem till England.

Saladin Och i religiöst avseende? Hur kommer ni att lösa ert kristna moraliska problem?

Kenneth Korstågen var ett försök och ett gott försök. De bevisar genom sin historiska verklighet att det kan göras nya försök.

Saladin (med glänsande ögon) Att trots allt realisera mina visioner?

Kenneth Det står inte i vår makt att göra. Men det kanske ligger i framtiden.

Saladin Ja, det hoppet har vi kvar.

Theoderik Det visste de gamla grekerna, att hoppet är det sista som människan förlorar.

Saladin Och som jag ser det är hennes enda hopp samarbete, särskilt mellan islam och kristendom, ty de är världens två största och mest dynamiska religioner. Att hålla på med att slåss århundrade ut och århundrade in, som vi gjort nu i nästan hundra år sedan ni först kom hit över haven, är bara övermåttan dumt och självdestruktivt. Själv har jag misslyckats. Rikard Lejonhjärta var mitt hopp, mitt stora hopp, och det har slocknat, kanske genom min trots allt österländska fåfänga, kanske genom hans högmod, troligen genom båda. Jag kommer inte att vilja leva vidare när han har lämnat landet, ty jag ser inget hopp bland era kristna ledare efter honom.

Edith Men hur kommer det då att gå? Ni är ju islams ledare och dess högsta ansvarige.

Saladin Jag skall berätta precis hur det kommer att gå. Ni lämnar landet, och jag dör. Gradvis kommer mina efterföljare att återerövra Askalon, Tyrus, Haifa och Acre. Muslimer och kristna kommer åter att bli hopplösa främlingar och fiender för varandra, ty vår religion kan aldrig omfatta eller ens förstå det kristna kyskhetsidealet, som vi måste uppfatta som vansinnigt, då det hindrar barn från att födas, varför vi med tiden måste få övertaget över kristendomen. Vi kommer att dominera Medelhavet och erövra bit för bit av Bysans tills vi kanske stormar själva Konstantinopel och bryter in i Grekland och kanske når upp till Ungern och Wien. Det beror på vad som händer längst i öster, där mongolerna tränger på oss. Ert enda hopp, och vårt, och framtidens, som jag ser det, vore om det kunde uppstå någon ledare bland er som kunde vinna sin väg in till Jerusalem med fredliga medel. Om han då kunde reformera er kristendom kunde det rädda er värld och religion och civilisation, medan jag tyvärr

knappast kan tro att islam någonsin kan reformeras, då inte en bokstav i vår arga heliga enfaldiga bok kan ändras, medan ni kristna ständigt får nya kristna filosofer och tänkare som vill förnya er kyrka. För er finns det hopp men inte för oss.

(*tystnad*)

Det är sent. Jag har avslöjat mig. Det skulle jag inte ha gjort. Men nu är det för sent. Jag måste bryta upp.

Kenneth Farväl, store vördnadsvärde upplyste furste. Att ha fått träffa och umgås med er väger för mig högre än allt mitt umgänge med det vilda Lejonhjärtat.

Saladin Tack, min vän. Tag väl hand om din hustru, och bedra henne aldrig.

Edith Vi kommer att sakna er. Jag hoppas att ni ändå stannar kvar som österlandets regent så länge som möjligt.

Saladin Mina dagar är räknade, mitt barn.

Theoderik Tack för ditt förtroende, du ädlaste furste. Kanske att våra olika religioner ändå en dag kan komma överens.

Saladin Det vore det enda som på lång sikt kunde rädda världen. Tack och farväl, helige eremit. Späk inte ihjäl dig. (*går*)

Kenneth Vi har fått umgås med den store Saladin. Han kom till oss som en fattig läkare.

Edith Vi skall aldrig glömma honom.

Theoderik Må världen aldrig glömma honom.

Akt V scen 1.

Valeria Resten är historia. Saladin dog bara ett halvår efter att ni lämnat det heliga landet. Han dog som han hade levat i from storsinnet och ödmjuk anspråkslöshet.

Blondel Som det anstår den störste och ädlaste av furstar. Men det gör mig ont att höra, min fru, att han dog så uppgiven. Det trodde jag aldrig. Men hur vet ni det?

Valeria Bry er inte om det. Res hem till er konung i stället. Han behöver er.

Blondel Har ni då tröttnat så fort på mitt sällskap?

Valeria Min vän, jag låter er gå för ert eget bästa. Risken är annars att ni blir kvar här för alltid. Ni trivs för bra här, och jag trivs för bra med er. Tre dagar är österlandets gräns för obegränsad gästfrihet. Efter tre dagar bör gästen bege sig vidare eller bli en av familjen. Ni gör klokast i att inte bli en av min familj. (*Blondel vill protestera. Valeria gör ett tecken.*) Och er konung behöver er. Han väntar er i Durenstein.

Blondel Så ni låter mig gå utan vidare?

Valeria Ja, min vän. Jag hade makt att kvarhålla dig, det ryktas om mig och min familj att vi är vampyrer och att våra gäster aldrig lämnar vårt slott, men de bästa familjer är alltid förtalade. Res hem till England med er konung och rädda åtminstone England. Resten av världen är förlorad.

Blondel Vet min konung att jag är här?

Valeria Han vet att du är på väg till honom.

Blondel (reser sig intuitivt) Vad väntar jag då på? Min konung väntar mig! Jag måste ila!

Valeria Ja, gör det, min vän, förrän jag ångrar mig.

Blondel Tack för er underbara gästvänskap, min goda fru. Åtminstone jag skall se till att ni aldrig blir förtalad.

Valeria Ja, det hoppas jag verkligen.

Blondel (kysser hennes hand och går) För mig är ni ett enda stort mysterium, men det var kanske meningen att det skulle vara så.

Valeria Se det gärna så, min vän. Skynda dig nu. *(Blondel tar sin fiol och går.)*
(Valeria väntar och sitter ensam en stund innan hon reser sig och klappar i händerna. En av de fina tjänarna kommer in genast.)

Valeria Låt bära in kistan.
(Tjänarna bugar sig och går. Snart bär fyra tjänare in en kista insvept i en fana med Georgskorset: en korsfarares kista.)

Lämna mig ensam med honom.
(Tjänarna bugar sig hövligt och går.)
(När Valeria är ensam med kistan kastar hon sig över den i vild sorg under hjärtskärande gråt och klagan.)

Theoderik! Theoderik! Varför övergav du mig! Varför fick jag ej behålla dig!
(gråter bittert. Sansar sig sedan.)

Det fick du aldrig veta, min unge trubadur. Eremiten av Engaddi var min man, och nu är han död. Kistan kom fram strax före dig. Han älskade mig aldrig, vårt äktenskap bestämdes av våra familjer, då han var olyckligt kär i en ofrälse flicka, som hennes familj bara därför skickade i kloster. Som nunna följde hon med korsfararna till Palestina som sköterska. Theoderik fick veta det och tog därför korset. Han fann sitt livs enda kärlek till slut, men då var hon död. Hon ligger begravd i hans eremitgrotta, dit han tog henne och begravde henne för att för alltid förkasta vårt samhälle och korstågen och allt som skilt honom från henne. Där begrät han henne dagligen som asketisk eremit tills han dog av späkningar och sorg. Nu har han kommit hem, men jag anklagar hela kristenheten och dess kyskhetsideal, ty jag älskade honom! De tog honom ifrån mig!

Varför lät jag då honom fara? Mannen måste få vara fri, kvinnor får aldrig stå i vägen för hans självsvåld. Må han vara vansinnig, på det att han må kunna älska. Kalla hans vansinne vad du vill, kalla det kristendom eller islam, kalla det korståg eller krig, kalla det musik eller poesi, men låt honom få fria tyglar med sitt vanvett, ty bara så förblir han ett barn som vi kvinnor kan älska.

Theoderik, min make, låt mig nu få sörja ihjäl mig över dig, så som du sörjde ihjäl dig över en olycklig nunna. Och låt vår sorg gälla hela mänskligheten med alla deras dårskaper, i synnerhet kristendomen och islam med alla deras vanvettiga korståg och eviga krig, som de bara ägnar sig åt i evig självdestruktiv fåfänga. Må de någon gång ta slut, så att vi kvinnor får behålla våra män.

(omfamnar likkistan hängivet.)

Ridå.

*(Berlin, Budapest, Sofia, Istanbul
11-17.3.1997)*